

TRAGEDIE

De kenmerken van een tragedie zijn:

1. Eenheid van handeling
2. Eenheid van tijd
3. Eenheid van plaats

Vandaag, op 11 september 2001, werd Amerika getroffen door een terroristische aanval op een wijze zonder precedent. Het is een tragedie. Twee gekaapte passagiersverkeersvliegtuigen, opgestegen van het vliegveld bij Boston voor een binnenlandse vlucht met bestemming de westkust, botsten om ongeveer negen uur s'ochtends locale tijd frontaal tegen de twee wolkenkrabbertorens van het World Trade Centre in New York, de drukste metropool van de wereld en een derde gekaapte verkeersvliegtuig boorde zich in het Pentagongebouw te Washington. Een vierde gekaapte vliegtuig, op weg naar Washington om zich daar in het Witte Huis te boren, verongelukte nabij Pittsburg. De vliegtuigen hadden nog volle tanks met kerosine. In handen van de kapers werden deze vliegtuigen geconverteerd van een vervoermiddel en in vliegende bommen.

Het rampscenario aan de overkant van de Atlantische oceaan wikkeld zich af voor onze ogen in de uren die volgden, terwijl wij ons bevonden in Amsterdam kijkend naar de televisie. We zagen de botsingen, de vuurbal, de rookontwikkelingen boven in de torens op de plaats waar de vliegtuigen zich te pletter vlogen en later de ineenstorting van de torens. We zagen de mensen in doodsnood op 300 meter hoog uit de ramen hangend, zwaaiend met een witkleed, die niet meer konden vluchten en mensen die van die hoogte uit het gebouw sprongen. Zij hadden de wanhoopskeuze gemaakt hoe ze wilden sterven. Verstikken, verbranden, verpletterd worden door de ineenstorting van het gebouw of naar beneden springen. Moedeloos deel je in de machteloosheid die de dramatiek van het moment weergeeft.

De satellietverbindingen brengen de beelden van de ramp in een ander werelddeel wel heel dichtbij als of het om de hoek bij je plaatsvindt. Door satellietverbindingen is de wereld een dorp geworden. Het geschatte dodelijke slachtoffers ligt tussen de 25000 en 45000 mensen. Vele deskundigen zijn gevraagd om via de media hun mening te geven. In alle meningen die ten beste worden gegeven, draait het om drie vragen:

1. Wat is het motief?
2. Wie zijn de opdrachtgevers?
3. Wie voerden de goed geplande operatie uit?

Als men een duidelijk antwoord heeft op deze drie vragen kan men voorzorgsmaatregelen treffen om te trachten een dergelijke 'act of human evil' (in tegenstelling tot een 'act of god' waartegen men zich niet kan wapenen) in de toekomst te voorkomen.

Hebben we hier te maken met een 'clash of civilisation'? Als de aanval een uiting is van verschillende ideeënwerelden, hoe definieer je dan het kwaad dat bestreden dient te worden? De onmiskenbare kwetsbaarheid van de westerse beschaving is door deze relatieve eenvoudige aanval op 'the Twin Towers' op een schrijnende wijze bevestigd. De moedwillig aangebrachte psychische schade aan Amerika als wel aan de westerse wereld,

zowel als de materiële schade aan de gebouwen en de schade als gevolg van de ontwrichting van het openbare leven is oneindig veel groter dan de kosten die gemaakt zijn voor de planning en de uitvoering van deze vermetele doch verfoeilijke terroristische daad. Vanuit het standpunt van de 'auctor intellectualis' van deze inhumane daad gezien, is de operatie een groot succes.

De mensheid heeft de beschikking over een onvoorstelbaar vermogen aan vernietigingswapens om de wereld in een totale woestenij te veranderen.

Wordt de westerse beschaving op dit moment gesymboliseerd door de gedoemde man, die vruchteloos hopen op redding en desperaat met een wit kleed uit het raam zwaaide op ongeveer 300 meter hoogte, terwijl de verdiepingen om hem heen in brand stonden? Vluchten kon niet meer en een uur later stortte de toren in.

In september 1999 bezochten wij, Vera, Reinoud en Aadje, Floris die een stage liep in Chicago. Toentertijd werd ons de structuur van een wolkenkrabber uitgelegd. Ik schreef daarover: Quote

Na het ontbijt stelt Floris voor, met oog op de jet-lag, een rustige dag te hebben en een wandelingetje door de stad te maken. Floris voorop en wij, gedesoriënteerd nog, sjokken achter hem aan. Hij leidt ons naar het centrum van 'down town' via een wandelpad van ongeveer 1000 meter lengte langs de Chicago rivier: 'The river walk'. Aan de overkant staan ze dicht op één, in verschillende uitvoeringen en kleuren: 'The skyscrapers'. Met mooi weer zijn ze zeer fotogeniek. Chicago claimt de uitvinding van de wolkenkrabber. De eerste wolkenkrabber verrees daar in 1884. **Een kenmerk van een wolkenkrabber is dat het een buizenconstructie is waaraan de muren zijn opgehangen. Muren hebben niet, als voorheen, een draagfunctie.** Sommige skyscrapers uit de twintiger en dertiger jaren hebben opvallende stijlkenmerken aan de buitenkant: hetzij classicistisch, hetzij gotisch, hetzij in de rijk gedecoreerde art nouveau stijl waarbij het van het materiaal 'terra cotta' gebruik is gemaakt. Later bouwden ze onder invloed van Mies van der Rohe de streng geometrisch glazen bouwwerken, die men de internationale stijl noemden omdat ze, qua architectuur, als het ware niet plaats gebonden waren. De hoogste wolkenkrabber in Chicago is de Sears Tower die 442 meter (vier Dom torens) hoog is. De 'river walk' eindigt bij de brug over de Chigaco river die deel uitmaakt. , nabij de 'Wrigley Building' (van de kauwgom). Daar reserveerden we plaatsen voor de boottocht op de rivier onder auspiciën van de 'Architecture Foundation'

En verderop...

Om 11.15 uur a.m. wandelen wij gedrieën via de 'river walk' tot aan Michigan Avenue om ons daar om 12.00 uur in te schepen voor een 1½ durende tocht op de Chicago river . Deze plaatsen, zoals eerder vermeld, hadden we drie dagen eerder gereserveerd. De boot was weer helemaal vol geboekt. Terwijl we langs de vele wolkenkrabbers voeren, wist de gids wel van ieder gebouw een anekdote te vertellen. Qua stijl indeling zijn bij de wolkenkrabbers drie stijlen te onderscheiden: 1) De Classical/Gothic stijl die in 1920 overging tot de omarming van de Art Déco stijl, 2) omstreeks 1938 introduceert Mies (bauhaus) von der Rohe de moderne, strenge geometrische stijl, die de Internationale Stijl genoemd wordt, omdat je het gebouw zou kunnen oppakken en overal elders in de wereld zou kunnen neerzetten, 3) de Post Moderne Stijl waarbij de bouw van de 'skyscraper' plaatsgebonden elementen toont; b.v. het gebouw volgt in de vormgeving de bocht in de

rivier op de plek waar het gebouw staat. Het zwerk is schoon gewaaid; blauwe lucht, ideaal om wat foto's te maken van de objecten waar we zo op gefocust zijn. Heel goed vanaf de rivier is te zien dat er onder het straat niveau van Chicago een wegensstelsel is aangelegd om de verkeersdrukte op straatniveau te ontlasten. Het bovengrondse Chicago is daardoor nog niet tot een voetgangersparadijs omgevormd.

12 september 2001 Nog enkele gedachten.

- Zo'n stalenbuizenstelsel dat de kern vormt van de structuur van een wolkenkrabber is, lijkt op de structuur aan de binnenkant van een rietstengel. Als een verkeersvliegtuig met volle tanks kerosine tegen zo'n buizenstelsel opvliegt, dan wordt in eerste instantie het systeem gedestabiliseerd en in tweede instantie zal de verspreiding van de brandende kerosine een hitte veroorzaken, die het staal doet smelten.
Het feit dat de torens na de botsingen nog zo lang overeind bleven staan, bevestigt de mensheid de gedegenheid van de constructie.
- **De voorspelbare gevolgen van ons menselijk handelen bepalen ons gedrag.**
Als in dichtbevolkte stad een dergelijke kwetsbare hoogbouw, waar 50 000 mensen in kantoor-houden, een relatief gemakkelijk doelwit kan zijn voor terroristen, dan zou het wijs zijn om niet meer zulke mastodonten te construeren. Men kan zich afvragen of, met de beschikbaarheid van de hedendaagse sophisticated communicatie-technologie, men als bedrijf noodzakelijkerwijs in 'down town' New York in zo'n hoog kantorengedouw gehuisvest moet zijn.
- Wat is een terrorist?
 1. Een soldaat zonder uniform?
 2. Een guerrillastrijder?
 3. Iemand die met geweld de gevestigde orde ontwricht om een politiek probleem op de agenda te krijgen?

12/09/2001

A.D.Dirkzwager fecit.